

ZÁKON SMĚNEČNÝ A ŠEKOVÝ
č. 191 ze dne 20. prosince 1950

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Čl. I
SMĚNKA
Část první
SMĚNKA CIZÍ
Oddíl první

VYSTAVENÍ A FORMA CIZÍ SMĚNKY

§ 1

Cizí směnka obsahuje:

1. označení, že jde o směnku, pojaté do vlastního textu listiny a vyjádřené v jazyku, v kterém je tato listina sepsána;
2. bezpodmínečný příkaz zaplatit určitou peněžitou sumu;
3. jméno toho, kdo má platit (směnečníka);
4. údaj splatnosti;
5. údaj místa, kde má být placeno;
6. jméno toho, komu nebo na jehož řad má být placeno;
7. datum a místo vystavení směnky;
8. podpis výstavce.

§ 2

- (1) Listina, v které chybí některá podstatná náležitost uvedená v předchozím paragrafu, není platná jako cizí směnka, s výhradou případů uvedených v následujících odstavcích.
- (2) O směnce, v níž není údaj splatnosti, platí, že jest splatná na viděnou.
- (3) Není-li zvláštního údaje, platí, že místo uvedené u jména směnečnickova je místem platebním a zároveň místem směnečnickova bydliště
- (4) Není-li ve směnce udáno místo vystavení, platí, že byla vystavena v místě uvedeném u jména výstavce.

§ 3

- (1) Směnka může znít na vlastní řad výstavce.
- (2) Ve směnce může být udán jako směnečník sám výstavce.
- (3) Směnku lze vystavit na účet třetí osoby.

§ 4

Směnku lze učinit splatnou u třetí osoby, a to buď v místě směnečnickova bydliště, nebo v místě jiném.

§ 5

- (1) Ve směnce splatné na viděnou nebo na určitý čas po viděné může výstavce ustanovit zúrokování směnečné sumy. V jiné směnce platí tato doložka za nenapsanou.
- (2) Úrokovou míru je třeba udat ve směnce; chybí-li tento údaj, platí úroková doložka za

nenapsanou.

(3) Úrok běží od data vystavení směnky, pokud není určen den jiný.

§ 6

(1) Je-li směnečná suma udána jak slovy, tak čísly a neshodují-li se tyto údaje, platí suma vyjádřená slovy.

(2) Je-li směnečná suma udána několikrát slovy nebo několikrát čísly a neshodují-li se tyto údaje, platí suma nejmenší.

§ 7

Jsou-li na směnce podpisy osob, které se nemohou směnečně zavazovat, podpisy nepravé, podpisy vymyšlených osob nebo podpisy, jež z nějakého jiného důvodu nezavazují osoby, které se na směnku podepsaly nebo jejichž jménem byla směnka podepsána, nemá to vliv na platnost závazků ostatních osob na ní podepsaných.

§ 8

Kdo se podepíše na směnku jako zástupce osoby, za kterou není oprávněn jednat, je sám směnečně zavázán, a zaplatí-li, má tatáž práva, jaká by měla osoba, za kterou podle svých údajů jednal. To platí i o zástupci, který překročil meze svého oprávnění.

§ 9

(1) Výstavce odpovídá za přijetí a zaplacení směnky.

(2) Svou odpovědnost za přijetí může výstavce vyloučit; každá doložka, kterou vyloučí svou odpovědnost za zaplacení, platí za nenapsanou.

§ 10

Nebyla-li směnka, která byla při vydání neúplná, vyplněna tak, jak bylo ujednáno, nemůže se namítat majiteli směnky, že tato ujednání nebyla dodržena, ledaže majitel nabyl směnky ve zlé víře anebo se při nabývání směnky provinil hrubou nedbalostí.

Oddíl druhý. INDOSAMENT

§ 11

1. Každou směnku, i když nebyla vystavena na řad, lze převést indosamentem (rubopisem).

2. Pojal-li výstavce do směnky slova “nikoliv na řad” nebo jinou doložku stejného významu, lze převést směnku jen ve formě a s účinky obyčejného postupu (cesse).

3. Směnku lze indosovat (převést rubopisem) i na směnečníka, ať přijal směnku nebo ne, na výstavce nebo na každou jinou osobu směnečně zavázanou. Tyto osoby mohou směnku dále indosovat.

§ 12

1. Indosament musí být bezpodmínečný. Jakákoliv podmínka, na níž byl učiněn závislým, platí za nenapsanou.

2. Částečný indosament je neplatný.

3. Zní-li indosament na majitele, platí za nevyplněný.

§ 13

1. Indosament nutno napsat na směnku nebo na list s ní spojený (přívěsek). Musí jej podepsat indosant (kdo směnku rubopisem převádí).
2. V indosamentu nemusí být udán indosatář (na koho se směnka rubopisem převádí); indosament může záležet i v pouhém podpisu indosantově (nevyplněný indosament, blankoindosament). V posledním případě musí být indosament, aby byl platný, napsán na rub směnky nebo na přívěsek.

§ 14

1. Indosamentem se převádějí všechna práva ze směnky.
2. Jde-li o blankoindosament, může majitel:
 - a) vyplnit indosament svým jménem nebo jménem někoho jiného;
 - b) dále indosovat směnku blankoindosamentem nebo na určitou osobu;
 - c) odevzdat směnku osobě třetí, aniž blankoindosament vyplní a aniž směnku indosuje.

§ 15

1. Není-li tu opačné doložky, indosant odpovídá za přijetí a zaplacení směnky.
2. Indosant může zakázat další indosaci směnky; v tomto případě neodpovídá těm, na něž směnka byla dále indosována.

§ 16

- (1) O tom, kdo má směnku v rukou platí, že je řádným majitelem, prokáže-li své právo nepřetržitou řadou indosamentů, a to i tehdy, je-li poslední z nich blankoindosamentem. Přeškrtnuté indosamenty platí přitom za nenapsané. Následuje-li po blankoindosamentu další indosament, platí, že podpisovatel tohoto indosamentu nabyl směnky blankoindosamentem.
- (2) Pozbude-li někdo směnky jakýmkoliv způsobem, není nový majitel, který prokáže své právo způsobem uvedeným v odstavci 1, povinen směnku vydat, ledaže jí nabyl ve zlé víře anebo se při nabývání směnky provinil hrubou nedbalostí.

§ 17

Kdo je žalován ze směnky, nemůže činit majiteli námitky, které se zakládají na jeho vlastních vztazích k výstavci nebo k dřívějším majitelům, ledaže majitel při nabývání směnky jednal vědomě na škodu dlužníka.

§ 18

- (1) Obsahuje-li indosament doložku “hodnota k vybrání”, “k inkasu”, “in prokura” nebo jinou doložku vyjadřující jen zmocnění, může majitel vykonat všechna práva ze směnky, může ji však převést jen dalším zmocňovacím indosamentem.
- (2) Osoby směnečně zavázané mohou v tomto případě činit majiteli jen takové námitky, které by mohly činit indosantovi.
- (3) Zmocnění obsažené ve zmocňovacím indosamentu nezaniká ani smrtí zmocnitele, ani ztrátou jeho způsobilosti k právním úkonům.

§ 19

- (1) Obsahuje-li indosament doložku “hodnota k zajištění”, “hodnota v zástavě” nebo jinou doložku vyjadřující zastavení, může majitel vykonat všechna práva ze směnky; jeho indosament má však jen účinek zmocňovacího indosamentu.
- (2) Osoby směnečně zavázané nemohou majiteli činit námitky, které se zakládají na jejich

vlastních vztazích k indosantovi, ledaže majitel při nabývání směnky jednal vědomě na škodu dlužníka.

§ 20

- (1) Indosament po splatnosti směnky má stejné účinky jako indosament před splatností. Byla-li však směnka indosována teprve po protestu pro neplacení nebo po uplynutí lhůty k protestu, má indosament jen účinky obvyčejného postupu.
- (2) Dokud není prokázán opak, má se za to, že nedatovaný indosament byl na směnku napsán před uplynutím lhůty k protestu.

Oddíl třetí. PŘIJETÍ SMĚNKY

§ 21

Majitel směnky anebo i ten, kdo směnku má jen v rukou, může ji až do splatnosti předložit směnečníkovi v místě jeho bydliště k přijetí.

§ 22

- (1) Výstavce může v každé směnce ustanovit buď s určením lhůty, nebo bez něho, že směnka musí být předložena k přijetí.
- (2) Výstavce může ve směnce zakázat její předložení k přijetí, nejde-li o směnku, která je splatná u třetí osoby nebo v jiném místě než v místě směnečnickova bydliště anebo která je vystavena na určitý čas po vidění.
- (3) Výstavce může také ustanovit, že směnka nesmí být předložena k přijetí před určitým dnem.
- (4) Nezakáže-li výstavce předložení směnky k přijetí, může každý indosant buď s určením lhůty, nebo bez něho ustanovit, že směnka musí být předložena k přijetí.

§ 23

- (1) Směnka vystavená na určitý čas po vidění musí být předložena k přijetí do jednoho roku od data vystavení.
- (2) Výstavce může tuto lhůtu zkrátit nebo určit lhůtu delší.
- (3) Indosanti mohou tyto lhůty zkrátit.

§ 24

- (1) Směnečník může žádat, aby předložení směnky k přijetí bylo ještě opakováno v den následující po prvním předložení. Účastníci se mohou dovolávat toho, že nebylo vyhověno této žádosti, jen byla-li vyznačena v protestu.
- (2) Majitel není povinen ponechat směnku předloženou k přijetí v rukou směnečníka.

§ 25

- (1) Přijetí se píše na směnku. Vyjadřuje se slovem “přijato” nebo jiným slovem stejného významu; podepíše je směnečník. Pouhý podpis směnečníka na líci směnky platí za přijetí.
- (2) Je-li směnka splatná v určitý čas po vidění nebo je-li třeba ji podle zvláštní doložky předložit k přijetí v určené lhůtě, musí být přijetí datováno dnem, kterého se stalo, ledaže majitel žádá, aby byl uveden den předložení. Není-li přijetí datováno, musí majitel, aby si zachoval svá postihová práva proti indosantům a výstavci, toto opominutí dát zjistit včas protestem.

§ 26

- (1) Přijetí musí být bezpodmínečné; směnečník je však může omezit na část směnečné sumy.

(2) Odchyluje-li se přijetí od obsahu směnky jinak, rovná se to odepření přijetí. Avšak příjemce je zavázán podle obsahu svého přijetí.

§ 27

(1) Udá-li výstavce ve směnce jako platební místo jiné místo než místo směnečnickova bydliště, aniž označí třetí osobu, u níž se má platit, může tuto osobu označit směnečník při přijetí. Neučiní-li tak, platí, že se příjemce sám zavázal zaplatit v platebním místě.

(2) Je-li směnka splatná v bydlišti směnečníka, může směnečník v přijetí udat adresu v tom místě, kde se má platit.

§ 28

(1) Přijetím se směnečník zavazuje zaplatit směnku při splatnosti.

(2) Není-li směnka zaplacená, má majitel, i když je výstavcem, proti příjemci přímý nárok ze směnky na vše, co lze žádat podle § 48 a 49.

§ 29

(1) Přeškrtně-li směnečník své přijetí napsané na směnku, dříve než ji vrátí, platí, že přijetí odepřel. Dokud není prokázán opak, má se za to, že se přeškrtnutí stalo před vrácením směnky.

(2) Oznáme-li však směnečník písemně přijetí směnky majiteli nebo kterékoliv osobě, jež se na směnku podepsala, je jim zavázán podle obsahu svého přijetí.

Oddíl čtvrtý. SMĚNEČNÉ RUKOJEMSTVÍ

§ 30

(1) Zaplacení směnky může být pro celý směnečný peníz nebo pro jeho část zaručeno směnečným rukojemstvím.

(2) Tuto záruku může dát třetí osoba nebo i ten, kdo se už na směnku podepsal.

§ 31

(1) Rukojemské prohlášení se píše na směnku nebo na přívěsek.

(2) Rukojemství se vyjadřuje slovy “jako rukojmí” nebo jinou doložkou stejného významu; rukojmí je podepíše.

(3) O pouhém podpisu rukojmího na líci směnky platí, že zakládá směnečné rukojemství, nejde-li o podpis směnečníka nebo výstavce.

(4) V prohlášení je třeba udat, za koho se přejímá. Není-li to udáno, platí, že se přejímá za výstavce.

§ 32

(1) Směnečný rukojmí je zavázán jako ten, za koho se zaručil.

(2) Závazek směnečného rukojmího je platný i tehdy, je-li závazek, za který se zaručil, neplatný z jiného důvodu než pro vadu formy.

(3) Zaplatí-li směnečný rukojmí směnku, nabývá práv ze směnky proti tomu, za koho se zaručil, a proti všem, kdož jsou této osobě směnečně zavázáni.

Oddíl pátý. SPLATNOST SMĚNKY

§ 33

- (1) Směnka může být vystavena:
 - na viděnou,
 - na určitý čas po viděné,
 - na určitý čas po datu vystavení,
 - na určitý den.
- (2) Směnky s jinou dobou splatnosti nebo se splatností postupnou jsou neplatné.

§ 34

- (1) Směnka na viděnou je splatná při předložení. Musí být předložena k placení do jednoho roku od data vystavení. Výstavce může tuto lhůtu zkrátit nebo určit lhůtu delší. Indosanti mohou tyto lhůty zkrátit.
- (2) Výstavce může ustanovit, že směnka na viděnou nesmí být předložena k placení před určitým dnem. V tomto případě začíná lhůta k předložení od tohoto dne.

§ 35

- (1) Splatnost směnky vystavené na určitý čas po viděné se řídí datem přijetí nebo datem protestu.
- (2) Nebyl-li učiněn protest, platí se zřetelem k příjemci, že se nedatované přijetí stalo v poslední den lhůty určené pro předložení směnky k přijetí.

§ 36

- (1) Směnka vystavená na jeden měsíc nebo na několik měsíců po datu vystavení nebo po viděné je splatná ve shodný den měsíce, v němž má být placeno. Není-li v měsíci takový den, je směnka splatná poslední den toho měsíce.
- (2) Je-li směnka vystavena na jeden a půl měsíce nebo na několik měsíců a půl měsíce po datu vystavení nebo po viděné, počítají se nejprve celé měsíce.
- (3) Je-li splatnost určena na začátek, střed nebo konec měsíce, rozumí se tím prvý, patnáctý nebo poslední den tohoto měsíce.
- (4) Výrazy “osm dní” nebo “patnáct dní” se nerozumějí jeden nebo dva týdny, nýbrž celých osm nebo patnáct dní.
- (5) Výrazem “půl měsíce” se rozumí patnáct dní.

§ 37

- (1) Je-li směnka splatná určitého dne v místě, jehož kalendář se různí od kalendáře místa, kde byla vystavena, platí pro den splatnosti kalendář místa platebního.
- (2) Různí-li se kalendář místa vystavení od kalendáře místa platebního, přepočítá se u směnky splatné určitý čas po datu vystavení den vystavení na den, který se s ním shoduje podle kalendáře místa platebního, a takto se určí den splatnosti.
- (3) Lhůty k předložení směnek počítají se podle ustanovení odstavce 2.
- (4) Ustanovení tohoto článku nelze užít, vyplývá-li z doložky na směnce nebo z jinakých údajů na ní, že tu byl úmysl věc upravit odchylně.

Oddíl pátý. SPLATNOST SMĚNKY

§ 38

- (1) Směnku splatnou v určitý den nebo v určitý čas po datu vystavení nebo po viděné musí majitel předložit k placení v den platební nebo v jeden den ze dvou následujících pracovních dní.
- (2) Předložení směnky odúčtovně se rovná jejímu předložení k placení.

§ 39

- (1) Směnečník může při placení směnky žádat, aby mu byla vydána opatřená potvrzením majitele o placení.
- (2) Majitel nesmí odmítnout placení částečné.
- (3) Při částečném placení se může směnečník domáhat, aby toto placení bylo na směnce vyznačeno a aby mu bylo o něm vydáno potvrzení.

§ 40

- (1) Majitel směnky není povinen přijmout placení před splatností.
- (2) Směnečník, který platí před splatností, jedná na vlastní nebezpečí.
- (3) Kdo platí při splatnosti, zprošťuje se svého závazku, nejedná-li podvodně nebo nelze-li mu přičíst hrubou nedbalost. Je povinen zkoumat správnost řady indosamentů, nikoli však podpisy indosantů.

§ 41

- (1) Zní-li směnka na měnu, která není v oběhu v platebním místě, lze směnečný peníz zaplatit v tuzemské měně podle hodnoty, kterou má v den splatnosti. Prodlévá-li dlužník s placením, může majitel volit, zda má být směnečný peníz zaplacen v tuzemské měně podle kursu v den splatnosti nebo podle kursu v den platební.
- (2) Hodnota cizí měny se určí podle zvyklostí platebního místa. Výstavce však může ustanovit, že se má platit podle kursu určeného ve směnce.
- (3) Ustanovení předchozích odstavců nelze užít, ustanovil-li výstavce placení v určité měně (doložka o efektivním placení v cizí měně).
- (4) Je-li směnečná suma udána druhem peněz, který má stejné označení, avšak různou hodnotu ve státě vystavení a ve státě placení, má se za to, že je tím míněn druh peněz platebního místa.

§ 42

Nepředloží-li se směnka k placení ve lhůtě stanovené v § 38, může každý dlužník složit směnečný peníz u příslušného soudu na náklad a nebezpečí majitele.

Oddíl sedmý. POSTIH PRO NEPŘIJETÍ A PRO NEPLACENÍ

§ 43

- (1) Nebyla-li směnka zaplacená, může majitel při splatnosti směnky vykonat postih proti indosantům, výstavci a jiným osobám směnečně zavázaným.
- (2) Stejně právo má majitel ještě před splatností směnky:
 1. bylo-li přijetí zcela nebo zčásti odepřeno;
 2. byla-li nařízena exekuční likvidace majetku směnečníka, ať směnku přijal nebo ne, nebo jestliže jenom zastavil směnečník své platy anebo byla-li bezvýsledně vedena exekuce na jeho jmění;
 3. byla-li nařízena exekuční likvidace majetku výstavce směnky, který zakázal její předložení k přijetí.

§ 44

- (1) Odepření přijetí nebo placení musí být zjištěno veřejnou listinou (protestem pro nepřijetí nebo pro neplacení).
- (2) Protest pro nepřijetí musí být učiněn ve lhůtách určených pro předložení k přijetí. Byla-li podle § 24 odst. 1 směnka předložena po prvé v poslední den lhůty, lze učinit protest ještě v den následující.
- (3) Protest pro neplacení musí být učiněn, jde-li o směnku splatnou v určitý den nebo v

určitý čas po datu vystavení nebo po vidění, v některý ze dvou pracovních dní následujících po dni splatnosti. Při směnce na viděnou musí být učiněn protest pro neplacení ve stejných lhůtách, jaké jsou stanoveny v předchozím odstavci k protestu pro nepřijetí.

- (4) Učiní-li se protest pro nepřijetí, není třeba ani předložit směnku k placení, ani učinit protest pro neplacení.
- (5) Zastaví-li směnečník, ať směnku přijal nebo ne, své platy, nebo byla-li bezvýsledně vedena exekuce na jeho jmění, může majitel vykonat postih jen tehdy, byla-li směnka předložena směnečníkovi k placení a učiněn protest.
- (6) Byla-li nařízena exekuční likvidace majetku směnečníka, ať směnku přijal nebo ne, anebo majetku jmění výstavce směnky, který zakázal její předložení k přijetí, stačí k výkonu práva postihu předložit soudní usnesení o nařízení likvidace. Místo soudního usnesení stačí předložit vyhlášku o jeho uveřejnění.

§ 45

- (1) Majitel musí dát zprávu o odepřeném přijetí nebo o odepřeném zaplacení svému indosantu a výstavci do čtyř pracovních dní následujících po dni protestu nebo při doložce “bez útrat” po dni předložení. Každý indosant musí do dvou pracovních dní poté, kdy dostal zprávu, vyrozumět svého indosanta o zprávě, kterou dostal, a sdělit mu jména a adresy těch, kdož předtím podali zprávu, a tak po řadě až k výstavci. Lhůty běží od přijetí předchozí zprávy.
- (2) Dává-li se podle předchozího odstavce zpráva osobě, jež se na směnce podepsala, musí být ve stejné lhůtě podána stejná zpráva jejímu směnečnému rukojmímu.
- (3) Neudá-li některý indosant svou adresu nebo udá-li ji nečitelně, postačí dát zprávu indosantu, který ho předchází.
- (4) Zprávu lze dát v každé formě, také pouhým vrácením směnky.
- (5) Kdo je povinen dát zprávu, musí dokázat, že ji dal v předepsané lhůtě. Lhůta je dodržena, byla-li během lhůty podána poštovní zásilka obsahující zprávu.
- (6) Kdo nepodá zprávu včas, neztrácí svá práva; odpovídá za škodu, která snad byla jeho nedbalostí způsobena, avšak jen do výše směnečného peníze.

§ 46

- (1) Výstavce, indosant nebo směnečný rukojmí může doložkou “bez útrat”, “bez protestu” nebo jinou doložkou stejného významu na směnku napsanou a podepsanou zprostit majitele povinnosti, aby k zachování postihových práv dal učinit protest pro nepřijetí nebo pro neplacení.
- (2) Doložka nezprošťuje majitele povinnosti směnku včas předložit a dát potřebné zprávy. Prokázat, že lhůty nebyly dodrženy, náleží tomu, kdo se toho proti majiteli dovolává.
- (3) Doložka připojená výstavcem je účinná proti všem osobám, které se na směnce podepsaly; doložka připojená indosantem nebo směnečným rukojmím je účinná jen proti nim. Dá-li majitel učinit protest nehledě k doložce připojené výstavcem, jdou útraty na jeho vrub. Připojí-li doložkou indosant nebo směnečný rukojmí, útraty protestu, byl-li přece učiněn, mohou být vymáhány na všech osobách, které se na směnku podepsaly.

§ 47

- (1) Všichni, kdož směnku vystavili, přijali, indosovali nebo se na ní zaručili, jsou zavázáni majiteli rukou společnou a nerozdílnou.
- (2) Majitel může žádat plnění na každém z nich nebo na několika z nich anebo na všech dohromady a není vázán pořadím, v kterém se zavázali.
- (3) Stejně právo má každá osoba, která se podepsala na směnku a ji vyplatila.

(4) Uplatnění nároku proti některé osobě směnečně zavázané nebrání majiteli, aby se domáhal svých nároků na ostatních, třeba následují za tím, proti komu byl nárok uplatněn nejprve.

§ 48

(1) Majitel může postihem žádat:

1. směnečný peníz, pokud nebyla směnka přijata nebo zaplacená, s úroky, byly-li ujednány;
2. šestiprocentní úroky ode dne splatnosti;
3. útraty protestu a podaných zpráv, jakož i ostatní útraty;
4. odměnu ve výši jedné třetiny procenta směnečného peníze nebo v nižší dohodnuté výši.

(2) Vykoná-li se postih před splatností, odečtou se od směnečného peníze úroky za mezidobí. Tyto úroky se vypočtou podle úřední diskontní sazby Státní banky Československé, platné v den postihu v místě majitelova bydliště.

§ 49

Kdo vyplatí směnku, může vymáhat na svých předchůdcích:

1. celou částku, kterou zaplatil;
2. šestiprocentní úroky z této částky ode dne, kdy zaplatil;
3. své útraty;
4. odměnu, která se vypočte podle § 48 odst. 1. č. 4.

§ 50

(1) Každá osoba směnečně zavázaná, proti níž se vykoná nebo může vykonat postih, může se domáhat, aby jí při zaplacení postihové částky byla vydána směnka s protestem a potvrzený účet.

(2) Každý indosant, který směnku vyplatil, může škrtnout svůj indosament a indosamenty po něm následující.

§ 51

Při postihu po částečném přijetí může se ten, kdo zaplatí částku, pro kterou nebyla směnka přijata, domáhat, aby toto placení bylo na směnce vyznačeno a jemu o tom vydáno potvrzení. Mimo to musí mu majitel vydat ověřený opis směnky a protest, aby umožnil další postih.

§ 52

(1) Kdo je oprávněn k postihu, může, není-li tu doložky tomu bránící, dát si zaplatit novou směnkou, vystavenou na viděnou na některého ze svých předchůdců a splatnou v bydlišti tohoto předchůdce (návrtní směnka).

(2) Návrtní směnka obsahuje vedle částek uvedených v §§ 48 a 49 odměnu dohodcovu a směnečný poplatek z návrtní směnky.

(3) Vystaví-li návrtní směnku majitel, určí se její směnečná suma podle kursu směnky na viděnou, vystavené z platebního místa původní směnky na místo bydliště postižního dlužníka. Vystaví-li návrtní směnku indosant, určí se její směnečná suma podle kursu směnky na

viděnou, vystavené z místa bydliště výstavce návratní směnky na místo bydliště postižního dlužníka.

§ 53

(1) Zmeškáním lhůt stanovených

k předložení směnky na viděnou nebo na určitý čas po viděné, k protestaci pro nepřijetí nebo pro neplacení,

k předložení směnky k placení při doložce "bez útrat"

ztrácí majitel svá práva proti indosantům, výstavci a všem ostatním osobám směnečně zavázaným vyjma příjemce.

(2) Nebyla-li směnka předložena k přijetí ve lhůtě určené výstavcem, ztrácí majitel jak práva postihu pro neplacení, tak práva postihu pro nepřijetí, nevyplývá-li ze znění doložky, že výstavce chce vyloučit jen odpovědnost za přijetí.

(3) Je-li lhůta k předložení obsažena v indosamentu, může se toho dovolávat jen indosant.

§ 54

(1) Vadí-li včasnému předložení směnky nebo včasné protestaci nepřekonatelná překážka (zákonné ustanovení některého státu nebo jiný případ vyšší moci), prodlužují se lhůty stanovené pro tyto úkony.

(2) Majitel je povinen neprodleně dát zprávu svému indosanta o případu vyšší moci, vyznačit tuto zprávu na směnce nebo přívěsku a připojit datum a podpis; kromě toho platí ustanovení § 45.

(3) Pomine-li vyšší moc, musí majitel neprodleně předložit směnku k přijetí nebo k placení a po případě dát učinit protest.

(4) Trvá-li vyšší moc déle než třicet dní po splatnosti, lze vykonat postih, aniž je třeba předložit směnku nebo učinit protest.

(5) U směnek na viděnou nebo na určitý čas po viděné se počítá třicetidenní lhůta ode dne, kdy majitel dal svému indosanta zprávu, že nastala vyšší moc; tuto zprávu lze dát již před uplynutím lhůty k předložení. U směnek na určitý čas po viděné prodlužuje se třicetidenní lhůta o čas po viděné, udaný ve směnce.

(6) O skutečnostech, které se týkají toliko osoby majitele nebo toho, koho majitel pověřil předložit směnku nebo učinit protest, platí, že nejsou případy vyšší moci.

ODDÍL OSMÝ

Směnečná intervence

1. Všeobecná ustanovení

§ 55

(1) Výstavce, indosant nebo směnečný rukojmí může udat osobu, která má v nouzi směnku přijmout nebo zaplatit (podpurná adresa).

(2) Za podmíněk dále uvedených může být směnka přijata nebo zaplácena pro čest kteréhokoli postihového dlužníka.

(3) Každý třetí i směnečník, jakož i každá osoba již směnečně zavázaná, vyjma příjemce, může směnku pro čest přijmout nebo zaplatit.

(4) Kdo směnku pro čest přijme nebo zaplatí, je povinen dát zprávu o tom do dvou pracovních dnů osobě směnečně zavázané, za niž tak učiní. Nedodrží-li tuto lhůtu, odpovídá za škodu způsobenou snad jeho nedbalostí, avšak jen do výše směnečného peníze.

2. Přijetí pro čest § 56

(1) Přijetí pro čest je přípustné ve všech případech, v nichž může majitel vykonat postih před splatností, nejde-li o směnku, jejíž předložení k přijetí je zakázáno.

(2) Je-li na směnce udána osoba, která má v případě nouze v platebním místě směnku přijmout nebo zaplatit, může majitel před její splatností vykonat postihová práva proti tomu, kdo připojil podpůrnou adresu, a proti těm, kdož po něm následují, jen předloží-li směnku osobě uvedené v podpůrné adrese; je-li odepřeno přijetí pro čest, dá odepření zjistit protestem.

(3) V ostatních případech může majitel přijetí pro čest odmítnout. Připustí-li je však, ztrácí postihová práva, jež má před splatností proti tomu, pro jehož čest se přijetí stalo, a proti těm, kdož po něm následují.

§ 57

Přijetí pro čest se vyznačí na směnce; příjemce pro čest je podepíše. Musí v něm udat, pro čí čest směnku přijímá; není-li tu takového údaje, platí, že přijetí se stalo pro čest výstavce.

§ 58

(1) Příjemce pro čest je zavázán majiteli a indosantům, kteří následují za poctěným, stejně jako poctěný.

(2) Přes přijetí pro čest může se poctěný a ti, kdož jsou mu směnečně zavázáni, domáhat na majiteli směnky při zaplacení částky uvedené v § 48, aby jim vydal směnku, protest, jenž byl snad učiněn, jakož i potvrzený účet.

3. Placení pro čest § 59

(1) Placení pro čest je přípustné ve všech případech, kdy majitel může vykonat postih při splatnosti nebo před splatností.

(2) Placení pro čest musí obsahovat celou částku, kterou by musel zaplatit poctěný.

(3) Placení pro čest se musí stát nejpozději v den po uplynutí lhůty stanovené pro učinění protestu pro neplacení.

§ 60

(1) Byla-li směnka přijata pro čest osobami, které mají bydliště v místě platebním, nebo jsou-li jako podpůrné adresy udány osoby bydlící v tomto místě, musí majitel předložit směnku všem těmto osobám a dát po případě učinit protest pro neplacení nejpozději v den po uplynutí lhůty k protestu stanovené.

(2) Nevykoná-li se protest v této lhůtě, je prost závazku ten, kdo udal podpůrnou adresu, nebo pro jehož čest byla směnka přijata, jakož i indosanti, kteří po nich následují.

§ 62

(1) Placení pro čest třeba potvrdit na směnce s uvedením toho, pro jehož čest se stalo. Chybí-li tento údaj, platí, že bylo zaplaceno pro čest výstavce.

(2) Plátcí pro čest třeba vydat směnku a protest, byl-li učiněn.

§ 63

(1) Čestný plátcé nabývá práv ze směnky proti poctěnému a proti osobám, které jsou mu směnečně zavázány. Nemůže však směnku dále indosovat.

(2) Indosanti následující po poctěném jsou zproštěni závazku.

(3) Nabízí-li se několik placení pro čest, má přednost to, jímž se zprostí závazku nejvíce osob. Kdo znaje stav věci platí pro čest proti tomuto ustanovení, ztrácí postihová práva proti těm, kdož by jinak byli závazku zproštěni.

ODDÍL DEVÁTÝ

Směnečné stejnopisy a opisy

1. Stejnopisy

§ 64

(1) Směnku lze vystavit ve dvou nebo více stejnopisech.

(2) Tyto stejnopisy musí být v textu listiny číslovány, jinak platí každý stejnopis za zvláštní směnku.

(3) Každý majitel směnky, v níž není udáno, že byla vystavena v jediném stejnopisu, může se domáhat, aby mu na jeho náklad byly vydány další stejnopisy. Za tím účelem se musí obrátit na indosanta a ten opět na svého indosanta a tak po řadě, až se dospěje k výstavci.

(4) Indosanti jsou povinni opakovat své indosamenty na nových stejnopisech.

§ 65

(1) Byl-li zaplacen jeden stejnopis, zanikají práva ze všech stejnopisů, i když v nich není ustanoveno, že zaplacením jednoho stejnopisu pozbývají ostatní platnosti. Směnečník však zůstává zavázán z každého přijatého stejnopisu, jenž mu nebyl vrácen.

(2) Indosant, který převedl stejnopisy na různé osoby, jakož i indosanti následující jsou zavázáni ze všech stejnopisů, na nichž jsou jejich podpisy a které nebyly vráceny.

§ 66

(1) Kdo zašle jeden stejnopis k přijetí, musí v ostatních stejnopisech udat jméno osoby, která má stejnopis zasláný k přijetí. Tato osoba je povinna jej vydat řádnému majiteli jiného stejnopisu.

(2) Odepře-li to, může majitel vykonat postih jen tehdy, dá-li dříve zjistit protestem: 1. že mu na jeho žádost nebyl vydán stejnopis zasláný k přijetí; 2. že nebylo lze dosáhnout přijetí nebo zaplacení na stejnopis jiný.

2. Opisy

§ 67

(1) Každý majitel směnky je oprávněn pořizovat si její opisy.

(2) V opise musí být přesně opakován text prvopisu s indosamenty a se všemi ostatními doložkami v něm uvedenými. Musí se v něm udat, kde končí opis.

(3) Opis lze indosovat a opatřit rukojemským prohlášením stejně a s týmiž účinky jako prvopis.

§ 68

(1) V opise musí být označena osoba, která má prvopis. Tato osoba je povinna vydat prvopis řádnému majiteli opisu.

(2) Odepře-li to, může majitel vykonat postih proti těm, kdož opis indosovali nebo na něm převzali rukojemství jen tehdy, dá-li dříve zjistit protestem, že mu na jeho žádost nebyl vydán prvopis.

(3) Obsahuje-li prvopis po posledním indosamentu, napsaném naň před zhotovením opisu, doložku "odtud platí indosamenty jen na opise" nebo jinou doložku stejného významu, je indosament napsaný později na prvopis neplatný.

ODDÍL DESÁTÝ

Změny

§ 69

Byl-li změněn text směnky, jsou ti, kdož se podepsali na směnku po této změně, zavázáni podle změněného textu; ti, kdož se podepsali dříve, jsou zavázáni podle textu původního.

ODDÍL JEDENÁCTÝ

Promlčení

§ 70

(1) Směnečné nároky proti příjemci se promlčují ve třech letech ode dne splatnosti směnky.

(2) Nároky majitele proti indosantům a proti výstavci se promlčují v jednom roce od data protestu včas učiněného nebo při doložce "bez útrat" v jednom roce ode dne splatnosti směnky.

(3) Nároky indosantů proti jiným indosantům a proti výstavci se promlčují v šesti měsících ode dne, kdy indosant směnku vyplatil, nebo kdy byl nárok proti němu soudně uplatněn.

§ 71

Přerušení promlčení je účinné jen proti tomu, u něhož nastala skutečnost zakládající přerušení.

ODDÍL DVANÁCTÝ

Všeobecné předpisy

§ 72

(1) Dospěje-li směnka v den pracovního klidu, lze se domáhat zaplacení teprve v nejbližší den pracovní. Také všechny ostatní úkony týkající se směnky, zejména předložení k přijetí a protest, mohou se stát jen v pracovní den.

(2) Případně-li poslední den lhůty, v níž se má stát některý z těchto úkonů, na den pracovního klidu, prodlužuje se lhůta až do příštího dne pracovního. Dny pracovního klidu spadající do lhůty se do ní počítají.

§ 73

Do zákonných lhůt nebo lhůt ve směnce stanovených nepočítá se den, od něhož počnou lhůty běžet.

§ 74

Nepřipouštějí se žádné dny odkladu, ať zákonné či soudcovské.

§ 75

Vlastní směnka obsahuje:

1. označení, že jde o směnku, pojaté do vlastního textu listiny a vyjádřené v jazyku, ve kterém je tato listina sepsána;
2. bezpodmínečný slib zaplatit určitou peněžitou sumu;
3. údaj splatnosti;
4. údaj místa, kde má být placeno;
5. jméno toho, komu nebo na jehož řad má být placeno;
6. datum a místo vystavení směnky;
7. podpis výstavce.

§ 76

(1) Listina, v které chybí některá náležitost uvedená v předchozím paragrafu, není platná jako vlastní směnka, s výhradou případů uvedených v následujících odstavcích.

(2) O vlastní směnce, v níž není údaj splatnosti, platí, že je splatná na viděnou.

(3) Není-li zvláštního údaje, platí, že místo vystavení směnky je místem platebním a zároveň místem výstavcova bydliště.

(4) Není-li ve vlastní směnce udáno místo vystavení, platí, že byla vystavena v místě, uvedeném u jména výstavce.

§ 77

(1) Pokud to neodporuje povaze vlastní směnky, platí pro ni ustanovení daná pro cizí směnku

o

indosamentu (§§ 11 až 20),

splatnosti (§§ 33 až 37),

placení (§§ 38 až 42),

postihu pro neplacení (§§ 43 až 50, 52 až 54),

placení pro čest (§§ 55, 59 až 63),

opisech (§§ 67 a 68),

změnách (§ 69),

promlčení (§§ 70 a 71),

dnech pracovního klidu,

počítání lhůt a zákazu

dní odkladu (§§ 72 až 74).

(2) Pro vlastní směnku platí dále ustanovení o cizích směnkách splatných u osoby třetí nebo v jiném místě, než je bydliště směnečníka (§§ 4 a 27), o úrokové doložce (§ 5), o nesrovnalostech v údajích směnečné sumy (§ 6), o následcích podpisu směnky za podmínek § 7, o následcích podepsání osobou, která jednala bez oprávnění zastupovat nebo která překročila taková oprávnění (§ 8), a o blankosměnce (§ 10).

(3) Pro vlastní směnku platí rovněž ustanovení o směnečném rukojemství (§§ 30 až 32); v případě § 31 odst. 4 platí, že se směnečné rukojemství, není-li udáno, pro koho se přejímá, přejímá za výstavce vlastní směnky.

§ 78

(1) Výstavce vlastní směnky je zavázán stejně jako příjemce cizí směnky.

(2) Vlastní směnka, splatná určitý čas po vidění, musí být předložena výstavci k vidění ve lhůtách uvedených v § 23. Lhůta po vidění běží od data vidění potvrzené podpisem výstavce na směnce. Odepře-li výstavce potvrdit a datovat viděnou, třeba to zjistit protestem (§ 25), od jehož data počíná běžet lhůta po vidění.

ČÁST TŘETÍ

Doplňující předpisy

ODDÍL PRVNÍ

Protest a některé jiné směnečné úkony

§ 79

Protest musí být učiněn soudem, notářem nebo místním národním výborem.

§ 80

V protestní listině nutno uvést:

1. jméno toho, pro koho a proti komu se protest činí;
2. údaj, že ten, proti němuž se protest činí, byl bez výsledku vyzván k směnečnému plnění nebo že ho nebylo lze zastihnout nebo že nebylo lze vypátrat místnost, kde provozuje svůj podnik, ani jeho byt;
3. údaj místa a data, kde a kdy došlo k výzvě nebo k bezvýslednému pokusu o ni;
4. jde-li o přijetí nebo zaplacení pro čest, poznámku, od koho, pro koho a jak bylo nabídnuto nebo jak došlo k přijetí nebo k zaplacení pro čest;
5. požádá-li směnečník, jemuž byla směnka předložena k přijetí, aby mu byla ještě znovu předložena v následující den, poznámku o tom;
6. doslovný opis směnky (opisu) se všemi indosamenty a poznámkami;
7. podpis protestního orgánu, úřední pečeť nebo úřední razítko.

§ 81

Požaduje-li se plnění ze směnky na několika osobách nebo několikrát na téže osobě, stačí k tomu jen jedna protestní listina.

§ 82

Směnku možno zaplatit do rukou protestního orgánu. Oprávnění protestního orgánu k tomu, aby přijal placení, nelze vyloučit.

§ 83

(1) Protestní orgán je povinen za náhradu výdajů bez prodlení vydat majiteli směnky nebo jeho zmocněnci prvopis protestní listiny a na žádost též její prostý neb ověřený opis.

(2) Rovněž je povinen protesty podle celého jejich obsahu den ode dne v pořádku časovém a číselném vpisovat do zvláštní knihy, která je list za listem opatřena pořadovými čísly; účastníkům nebo jejich právním nástupcům musí za náhradu výdajů kdykoli vydat výpis z této knihy.

§ 84

Kdo činí protest, může až do vydání protestní listiny tomu, pro něhož se protest činí, opravit chyby ve psaní, výpusky a jiné vady protestní listiny. Opravu nutno označit jako opravu a podepsat.

§ 85

Protesty nutno činit v době od devíti do osmnácti hodin a mimo tuto dobu, jen souhlasí-li s tím výslovně ten, proti němuž se protest činí; souhlas se vyznačí v protestu.

§ 86

Na směnce nebo na přívěsku se vyznačí, že protest byl vykonán. Opominutí tohoto záznamu nemá vliv na platnost protestu.

§ 87

(1) Předložení směnky k přijetí nebo k zaplacení, pořízení protestu, vyžádání stejnopisu směnky, jakož i všechny ostatní úkony, které musí být provedeny u určité osoby, nutno vykonat v místnostech, kde provozuje svůj podnik, a nemá-li jich, nebo nedají-li se vypátrat, v jejím bytě. Jinde mohou být provedeny jen tehdy, souhlasí-li obě strany; souhlas se vyznačí v protestu.

(2) Je-li v protestu poznamenáno, že se nepodařilo vypátrat místnosti, kde se provozuje podnik, ani byt, a bylo-li přesto vypátrání možné, není protest proto neúčinný.

(3) Ustanovení odstavce 2 se nedotýká odpovědnosti protestního orgánu, který opominul konat vhodná šetření. Zůstane-li dotaz u ohlašovacího orgánu bez výsledku, není protestní orgán povinen konat další šetření.

§ 88

Úkony, které se mají vykonat v určitém místě uvedeném na směnce, mohou být provedeny v místě jiném, dají-li k tomu při úkonu, o který jde, souhlas jeho účastníci. Osvědčuje-li se provedení úkonu písemně, vyznačí se v osvědčení i souhlas.

ODDÍL DRUHÝ

Obohacení

§ 89

- (1) Výstavce nebo příjemce, jejichž směnečný závazek zanikl promlčením nebo tím, že nebyl včas vykonán úkon potřebný k zachování směnečného nároku, zůstávají majiteli směnky zavázáni, jen pokud se na jeho škodu obohatili.
- (2) Nárok na vydání obohacení se promlčuje ve třech letech ode dne zániku směnečného závazku.
- (3) Proti indosantům, jejichž směnečný závazek zanikl, není takového nároku.

ODDÍL TŘETÍ

Ztracené nebo zničené směnky a protestní listiny

§ 90

- (1) Směnku, která se ztratila nebo byla zničena, lze prohlásit za umořenou.
- (2) Protestní listinu, která se ztratila nebo byla zničena, lze nahradit výpisem z knihy protestů, který vydá protestní orgán (§ 83 odst. 2).

ČÁST ČTVRTÁ

Zvláštní ustanovení mezinárodního práva směnečného

§ 91

- (1) Způsobilost osoby směnečně se zavazovat se řídí právem státu, jehož je příslušníkem. Prohlašuje-li toto právo za rozhodující právo jiného státu, užije se práva onoho jiného státu.
- (2) Kdo není způsobilý směnečně se zavazovat podle práva uvedeného v předchozím odstavci, je přece platně zavázán, podepíše-li se na směnku ve státě, podle jehož práva by byl způsobilý směnečně se zavazovat.

§ 92

- (1) Forma směnečného prohlášení se řídí právem státu, v němž bylo prohlášení učiněno.
- (2) Jestliže se však směnečné prohlášení, které je podle předchozího odstavce neplatné, shoduje s právem státu, v němž bylo učiněno pozdější směnečné prohlášení, nemá vadnost formy prvního směnečného prohlášení vliv na platnost směnečného prohlášení pozdějšího.
- (3) Směnečné prohlášení československého občana v cizině platí v Československé republice proti jiným československým občanům, vyhovuje-li požadavkům zdejšího práva stran formy.

§ 93

- (1) Účinky závazných prohlášení příjemce cizí směnky a výstavce vlastní směnky se řídí právem platebního místa.
- (2) Účinky ostatních směnečných prohlášení se řídí právem státu, v němž byla učiněna.

§ 94

Lhůty k výkonu postihových práv se řídí pro všechny osoby směnečně zavázané právem místa, kde byla směnka vystavena.

§ 95

Právem místa vystavení směnky se řídí, zda majitel cizí směnky nabývá pohledávky, jež je podkladem jejího vystavení.

§ 96

(1) Právem platebního místa se řídí, zda lze omezit přijetí cizí směnky na část směnečné sumy a zda majitel je povinen přijmout částečné placení.

(2) Stejná zásada platí pro zaplacení vlastní směnky.

§ 97

Forma protestu a lhůty k protestu, jakož i forma ostatních úkonů, jichž je zapotřebí k uplatnění nebo k zachování směnečných práv, se řídí právem státu, v němž je třeba učinit protest nebo jiný úkon.

§ 98

Právem platebního místa se řídí opatření, jež nutno učinit, byla-li směnka ztracena nebo ukradena.

Čl. II (vynechán – obsahuje šekovou úpravu)

Čl. III

Ustanovení společná

§ 1

Směnečná a šeková způsobilost

Směnečně nebo šekově se může zavazovat každý, kdo je způsobilý vlastními úkony se zavazovat.

Ustanovení o některých směnečných a šekových projevech

§ 2

(1) Směnečné nebo šekové projevy, které byly učiněny křížky nebo jinými znaky, jsou platné jen tehdy, staly-li se ve formě úředního zápisu.

(2) Ustanovení odstavce 1 platí i o směnečných nebo šekových projevech osob slepých, hluchoněmých, hluchých, které nedovedou číst, a němých, které nedovedou psát.

§ 3

(1) Neplatné jsou směnečné nebo šekové projevy učiněné tak, že někdo podepíše jméno osoby zastoupené. Zmocněnec musí podepsat své vlastní jméno a připojit údaj, za koho podpisuje.

(2) Zmocnění k podpisu směnky nebo šeku musí být písemné. V případech uvedených v § 2 je k platnosti zmocnění zapotřebí notářského nebo soudního zápisu.

(3) Tím nejsou dotčena zákonná ustanovení o podpisech za podnik, jakož i o formě zmocnění k těmto podpisům.

§ 4

Příročí v cizích státech

Vadí-li včasnému úkonu, jehož je v cizině třeba k uplatnění nebo k zachování směnečných nebo šekových práv, právní ustanovení tam vydaná (čl. I § 54 a čl. II § 48), může být vládním nařízením stanoveno, že směnečná a šeková práva trvají přesto dále, provede-li se úkon neprodleně poté, kdy překážka pomine. Stejně lze ustanovit, že při takové překážce možno vykonat postih po uplynutí lhůty, aniž je úkonu zapotřebí.

§ 5

Přerušeni promlčení

(1) Přerušeni promlčení (čl. I § 71 a čl. II § 53) se rozumějí všechny případy, kde podle ustanovení občanského zákoníka a občanského soudního řádu promlčecí doba dále neprobíhá nebo neskončí anebo kde počíná promlčecí doba nová.

(2) Oznámí-li žalovaný třetí osobě, že bylo zahájeno soudní řízení, má to na promlčení stejné účinky jako podání žaloby.

§ 6

Odúčtovny

Vládní nařízení určí odúčtovny podle čl. I § 38 odst. 2 a čl. II § 31 a podmínky, za jakých jim lze směnku a šek předložit.

§ 7

Náhrada za šeky falešné nebo zfalšované

Za škodu vzniklou z vyplacení falešného nebo zfalšovaného šeku, kterou nezavinil šekovník ani jeho zaměstnanec, odpovídá domnělý výstavce šeku falešného nebo výstavce šeku falšovaného jen tehdy, proviní-li se při vystavení falešného šeku nebo zfalšování šeku on sám nebo jeho zaměstnanec, jehož užívá při práci se šeky. Odchylná dohoda, která by byla pro šekovníka výhodnější, je neplatná.

Ustanovení přechodná a závěrečná

§ 8

(1) Nedotčena zůstávají zvláštní ustanovení o šekové službě Státní banky československé.

(2) Rovněž nedotčeno zůstává ustanovení § 4 odst. 3 zák. č. 43/1948 Sb., o zemědělském úvěru.

§ 9

Ustanovení tohoto zákona neplatí o směnkách a šecích, které byly vystaveny přede dnem, kdy tento zákon nabude účinnosti, s výjimkou ustanovení o protestu.

§ 10

Zrušovací ustanovení

Zrušují se všechny předpisy, které upravují věci, na něž se vztahuje tento zákon, zejména:

1. zákon č. 84/1906 ř. z., o šeku;
2. zákon směnečný č. 1/1928 Sb.;
3. vládní nařízení č. 111/1941 Sb., kterým se vydává a zavádí jednotný směnečný řád;
4. vládní nařízení č. 372/1941 Sb., kterým se vydává a zavádí jednotný šekový řád;
5. zákon směnečný č. 255/1941 Sl. z.;
6. zákon šekový č. 256/1941 Sl. z.

§ 11

Účinnost zákona

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1951; provede jej ministr spravedlnosti v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Gottwald v. r.

Dr. John v. r.

Zápotocký v. r.

Dr. Rais v. r.